
De restauratie van Lichte Gaard 3 „'t Craentgen”

Aan de prachtige gevelwand van de Lichte Gaard te Utrecht is weer een pand in de oude staat hersteld. Alleen bij het hoekpand, nr. 1, laat de restauratie nog op zich wachten.

Dr. R. de Raad, eigenaar van nr. 3, besloot na overleg met de dienst Monumenten van de Gemeente zijn huis te laten restaureren, te meer daar bekend was, dat juist dit pand voordat de halsgevel verwijderd werd een waardevol geheel vormde met de naastliggende panden.

Bij het ontwerpen van de restauratie van het pand en vooral ook van de top gaven de tekeningen van Jan de Beyer „Gezicht op de Domtoren uit het westen met een gedeelte van de Vismarkt en Maartensbrug, 1746” belangrijke informatie. Met medewerking van de dienst Monumenten en met een indrukwekkend aantal foto's van Amsterdamse

geveltoppen kwamen de ontwerptekeningen gereed, die voor de top geheel op ware grootte. (Geen van de panden was zo smal als het onze en Jan de Beyer had de gevel een meter te breed getekend.)

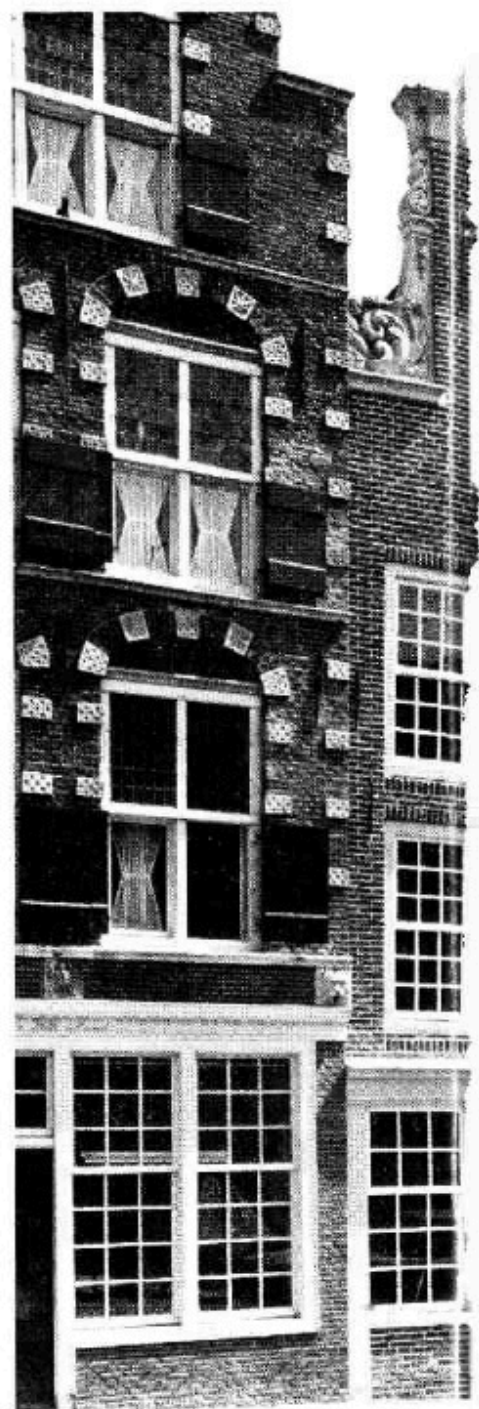
Beeldhouwer Geerlings uit Rotterdam, die ook veel werk voor de Laurenskerk maakte, voerde de top uit.

In overleg met de Rijksdienst voor de Monumentenzorg werd hiervoor de Franse kalksteensoort Anstrude uitgekozen, die fijn van korrel is en zeer weervast. Wat kleur betreft komt die het dichtst bij de oorspronkelijk toegepaste zandsteen, die immers niet meer gebruikt mag worden.

Op bijgaande tekening is weergegeven hoe de bouwgeschiedenis vermoedelijk is geweest.

a. Het begon met een pand bestaande uit begane grond en zolder, dat zonder eigen muren tussen de panden 2 en 4 gebouwd werd, maar met een gewelfde werfkelder die uitkomt op de Oudegracht. In de zijgevel met nr. 4 vonden we een oud geheel schief gezakt kozijn (k). Pand nr. 4 is ouder dan nr. 3. In de achtergevel van pand a. werd op de zolder een oud eiken bolkozijn met links een luikje en rechts glas in lood-sponningen, de binnenzijde afgeschuind met kapellen, gevonden (b.k.). Het pandje a. was voorzien van eiken gebint. Een muurstijl (m.s.) hiervan bevindt zich nog achter het pleisterwerk links achter de spiltrap. De moppen van het metselwerk van de belendende percelen wijzen op een middeleeuws ontstaan.

b. In een volgende fase is het achterhuis er bij ►

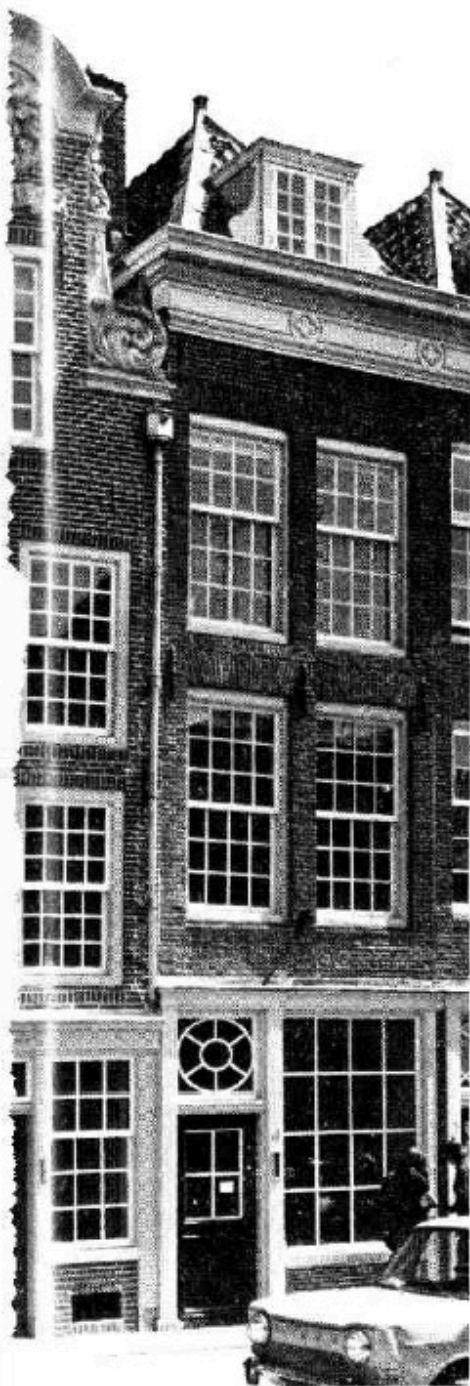
gebouwd, dat hogere verdiepingen heeft. Dat het vloerpeil veel lager geweest is liet een doorgang (d) zien in de achtergevel, welke nu nog maar 1 m boven de vloer uitkomt.

c. Later is het voorhuis ook verhoogd, twee bouwlagen kwamen nog boven de begane grond, met weer een zolder. Misschien is dit in 1731 gebeurd, toen de halsgevel geplaatst werd.

Nu, bij de restauratie, is het bolkozijn (b.k.) in de achter-zijgevel geplaatst, weer met een luikje en glas in lood, zodat het zijn oude functie opnieuw vervult.

Bij het herstellen van de kap zijn op de muurplaten

de rondhouten sparren weer aangebracht, die met de ruiters en de gordingen een hecht verband vormen; het dakbeschot en isolatie zijn toegevoegd. De balklagen zijn waar mogelijk gebleven met hun gave consoles, waar nodig zijn ze aanvuld, evenals de vloeren. Tijdens het schoonmaken van het plafond op de begane grond in het achterhuis bleek dat dit een zeer interessant patroon had: schilderwerk uit de 17e eeuw, echte volkskunst, prachtig van kleur, dat wel sterk beschadigd was, maar gaaf hersteld kon worden. De oude stookplaats is in het plafond nog te herkennen. Met flakkerend kaarslicht moet het in „'t Craentgen", zoals dit pand genoemd werd, goed toeven geweest zijn.

Op de puibalk boven de ingang is de naam weer aangebracht, maar ook in de topgevel is de tapkraan van bier- of wijnvat gebeeldhouwd. De onderpui kon helaas niet meer met de luifel uitgevoerd worden, zoals deze voorkomt op de tekeningen en etsen van Jan de Beyer, in verband met het verkeer.

Bij een bezoek aan het pand zult u zich af en toe moeten bukken. De verdiepinghoogte is zeer gering, wat de sfeer wel ten goede komt.

Het werk is uitgevoerd door het aannemersbedrijf Stuyvenberg en Pos. Het pand bevat nu behalve het woonhuis ook een antiekwinkel, wat bij de sfeer en gezelligheid van dit deel van de stad

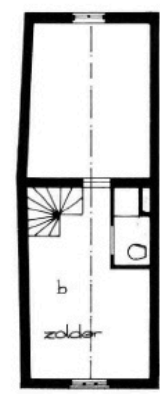
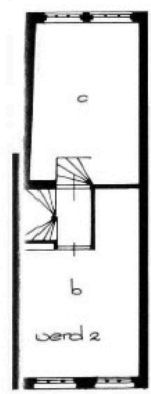
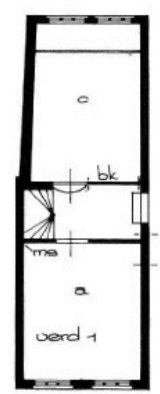
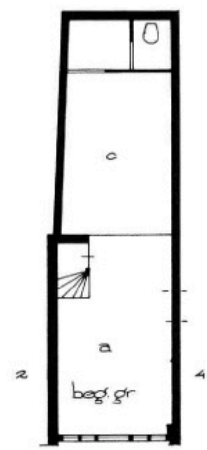
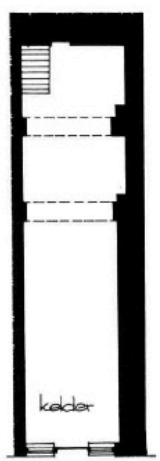
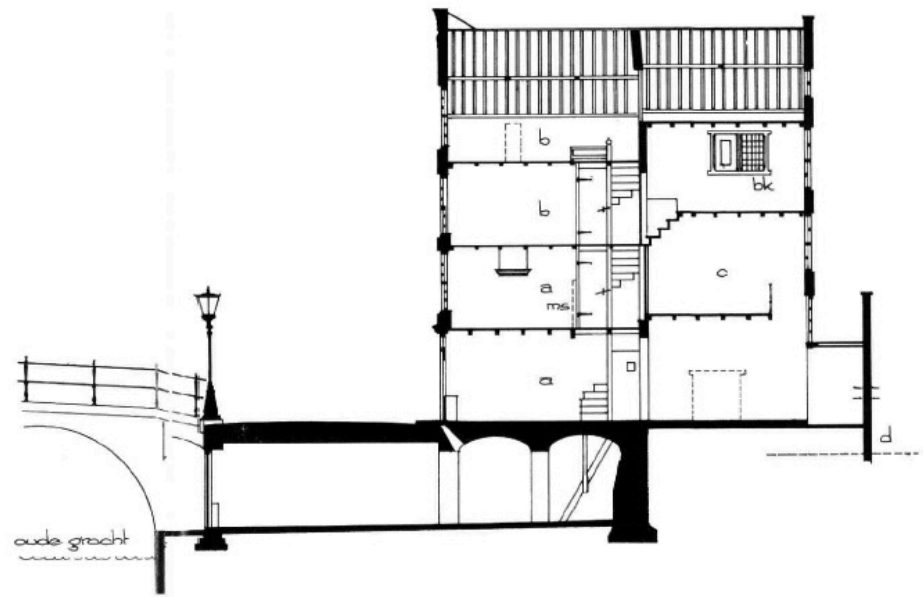
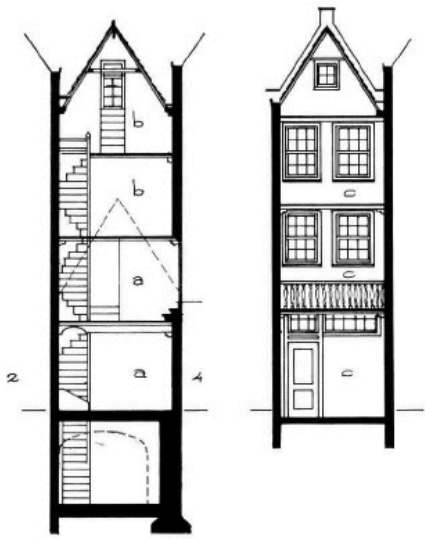
goed aansluit. Op 15 juni heeft de opening plaats gevonden.

J. C. Meulenbelt, Architect B.N.A.

Op de foto's:

Lichtegaard 3: voor en na de recente restauratie en een fragment van de tekening van J. de Beyer die model stond voor de restauratie.

De tekeningen van de vermoedelijke bouwgeschiedenis van het pand Lichte Gaard 3 zijn, om technische redenen, aan het einde van het artikel terechtgekomen. De lezer vindt ze op de pagina's 62 en 63.

De vermoedelijke bouwgeschiedenis van het pand Lichte Gaard 3 „t Craentgen“.